

Enquêterecht

Marjolein van Rest

Robert van den Boorn

eerste druk

Ars Aequi Libri 2024

ISBN 978-94-9333-333-8

NUR 822

© 2024 Ars Aequi Libri, Nijmegen.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Stichting Ars Aequi Juridische uitgeverij.

Voorzover het maken van reprografische veelevoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912 j° het Besluit van 27 november 2002, *Stb.* 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp).

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de Stichting PRO (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp) te wenden. Voor het overnemen van een gedeelte van deze uitgave ten behoeve van commerciële doeleinden dient men zich tot de uitgever te wenden.

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is nagestreefd, kan voor de afwezigheid van eventuele (druk)fouten en onvolledigheden niet worden ingestaan en aanvaarden auteur(s), redacteur(en) en uitgever(s) deswege geen aansprakelijkheid.

Omslagontwerp: Janine van Winden

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 – Voorwoord	1
Hoofdstuk 2 – Doel en kern van het enquêterecht	3
2.1 Korte historie van het enquêterecht	3
2.2 Doeleinden en kern van het enquêterecht	4
2.2.1 Doeleinden van het enquêterecht	4
2.2.2 Kern van het enquêterecht	6
2.2.3 Typen enquêtes	7
Hoofdstuk 3 – De enquêteprocedure	9
3.1 Een bijzondere verzoekschriftprocedure	9
3.2 De fasen van de enquêteprocedure	11
3.3 De raden in de Ondernemingskamer	13
3.4 Artikel 6 EVRM en de enquêteprocedure	13
3.5 Toepassingsbereik van het enquêterecht	15
3.5.1 Het enquêteobject: Nederlandse rechtspersonen	15
3.5.2 ‘Andere commerciële rechtspersonen’	16
3.5.3 Uitbreiding toepassingsbereik in sectorale wetgeving	17
3.6 Toegang tot de enquêteprocedure	17
3.6.1 Procedurele voorwaarden aan het indienen van een enquêteverzoek	18
3.6.2 Kapitaalverschaffers van naamloze en besloten vennootschappen	20
3.6.2.1 De kapitaaldrempels	21
3.6.2.2 Peilmoment van al dan niet voldoen aan kapitaaldrempel	23
3.6.2.3 Economisch gerechtigden	25
3.6.2.4 Pandhouders en vruchtgebruikers	27
3.6.3 Concernngenoten	28
3.6.3.1 Een groep als bedoeld in artikel 2:24b BW	29
3.6.3.2 Mede bepalen van het beleid	31
3.6.4 De curator in het faillissement van de rechtspersoon	33
3.6.4.1 Het belang van het enquêterecht van de curator	34
3.6.4.2 Uitoefening enquêtebevoegdheid namens kapitaalverschaffer door curator	36
3.6.5 De advocaat-generaal bij het Gerechtshof Amsterdam	37
3.6.6 Enquêtegerechtigden bij een stichting	40
3.6.7 Enquêtebevoegdheid van de rechtspersoon	42
3.6.8 Enquêtegerechtigden bij een vereniging, coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij	45
3.6.8.1 Werknemersvereniging en ondernemingsraad	46
3.6.9 Statutair of contractueel gerechtigden	47
3.6.10 Belanghebbenden	49
Hoofdstuk 4 – Rechterlijke toetsing van beleid en juiste gang van zaken van de rechtspersoon	51
4.1 Het beleid en de gang zaken binnen de rechtspersoon	51

4.2	Mate van rechterlijke toetsing	54
4.3	Gegronde redenen voor twijfel aan juist beleid of juiste gang van zaken	56
4.3.1	Belangenverstrengeling	56
4.3.1.1	Belangenverstrengeling bij overeenkomsten en betalingen	58
4.3.1.2	Belangenverstrengeling bij overdracht van aandelen en bezittingen, uitkoop van aandeelhouders	59
4.3.1.3	Belangenverstrengeling in geval van betrokkenheid bij een concurrerende rechtspersoon	60
4.3.2	Niet benutten van corporate opportunities	60
4.3.3	Gebrekkige informatieverstrekking	62
4.3.4	Schending van belangen van minderheidsaandeelhouders	63
4.3.5	Verstoorde verhoudingen	66
4.3.6	Noodzaakfinanciering	67
4.3.7	Financieel beleid	68
4.3.8	Corporate governance	70
4.3.9	Ondernemingsbeleid	71
4.4	Afwijzing van het verzoek	72
4.4.1	Formele afwijzingsgronden	72
4.4.2	Materiële afwijzingsgronden	73
4.5	Wanbeleid	76
4.5.1	Belangenverstrengeling	77
4.5.2	Gebrekkige informatieverstrekking	78
4.5.3	Schending van belangen minderheidsaandeelhouders	79
4.5.4	Verstoorde verhoudingen	80
4.5.5	Financieel beleid	80
4.6	Van wanbeleid naar aansprakelijkheid?	81
	Hoofdstuk 5 – Het onderzoek	85
5.1	Het onderzoek	85
5.1.1	Aanvang, uitvoering en einde van het onderzoek	85
5.1.2	De reikwijdte van het onderzoek	89
5.1.3	Deskundigenonderzoek in de civiele procedure en het onderzoek in de enquêteprocedure	90
5.2	De onderzoeker	91
5.2.1	De persoon van de onderzoeker	91
5.2.2	Taken en bevoegdheden	93
5.2.3	Aansprakelijkheid van de onderzoeker	95
5.3	De rol van de raadsheer-commissaris	96
5.3.1	Rol binnen het onderzoek en zijn taak	96
5.3.2	De bevoegdheden	98
5.4	Het onderzoeksverslag: inzage, geheimhouding en gebruik	99
5.4.1	Inzagerecht: kring van inzagegerechtigden	100
5.4.2	Gebruiksrecht: doen van mededelingen uit het verslag	102
	Hoofdstuk 6 – Onmiddellijke voorzieningen en eindvoorzieningen	105
6.1	Onmiddellijke voorzieningen	106

6.1.1	De bevoegdheid, de verzoekers en de duur van onmiddellijke voorzieningen	106
6.1.1.1	De bevoegdheid: wanneer kunnen onmiddellijke voorzieningen worden getroffen?	106
6.1.1.2	De bevoegdheid: wie mag verzoeken om onmiddellijke voorzieningen?	109
6.1.2	Grenzen aan de bevoegdheid om onmiddellijke voorzieningen te treffen	110
6.1.3	De gevolgen van onmiddellijke voorzieningen en het regelen daarvan . .	112
6.1.4	Voorbeelden van onmiddellijke voorzieningen	115
6.1.4.1	Schorsen van besluiten	115
6.1.4.2	Tijdelijk afwijken van bepalingen in de statuten	117
6.1.4.3	Ingrijpen in besluitvorming	118
6.1.4.4	Schorsing bestuurder/commissaris en tijdelijke benoeming OK-functionaris	120
6.1.4.5	Tijdelijke overdracht van aandelen ten titel van beheer	122
6.1.4.6	Ruziesplitsing door het treffen van een voorziening.	124
6.1.5	Dwangsom en lijfswang	126
6.2	Eindvoorzieningen	127
6.2.1	Enkele algemene aspecten van eindvoorzieningen	127
6.2.2	Enkele specifieke aspecten van eindvoorzieningen	129
6.2.2.1	Schorsing en vernietiging van besluiten.	130
6.2.2.2	Schorsing en ontslag van bestuurder of commissaris	131
6.2.2.3	Ontbinding van de rechtspersoon	132
6.3	De door de Ondernemingskamer benoemde functionarissen	133
6.3.1	De OK-bestuurder en OK-commissaris	134
6.3.2	De OK-beheerder van aandelen	138
6.3.3	De OK-bemiddelaar?	141
6.3.4	Aansprakelijkheid van OK-functionarissen	142
	Literatuurlijst	145